

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ PDR ANA BİLİM DALI
2018 BAHAR YARIYILI
TÜRK EĞİTİM TARİHİ DERSİ İZLENCESİ

Dersi Veren: Osman SEZGİN

Telefon: (216) 521 97 97

E-posta: osezgin@marmara.edu.tr, osmansezgin@hotmail.com, osman.sezgin@kalemvakfi.org.tr

Genel Ağ: www.osmansezgin.com

Ders Günü ve Saati: Çarşamba 12.30-14.20

Takvim:

1. **Hafta:** Dersin neden-niçinleri, kazanımları, planının istişaresi, ders izlencesi
2. **Hafta:** Kelimedenden kavrama: Türk, eğitim, tarih ve devlet kelimelerinin incelenmesi
 - a. Türk kelimesi kavram olarak neyi ifade eder?
 - b. Aile, sop, soy, kabile, kavim, millet, ırk, ümmet ne demektir?
3. **Hafta:** Tarih, eğitim tarihi ve millî tarih şuuruna ermenin psiko-felsefî açıdan şahsiyete katkıları
4. **Hafta:** Türk Eğitim Tarihinin kronolojik açıdan bölümleri
 - a. İslamiyetten önce Türk Eğitim Tarihi
 - i. Hunlar, Göktürkler, Uygurlar
 - ii. Eski Türklerde öğretim araç ve gereçleri nelerdir? Matbaa biliniyor muydu?
5. **Hafta:**
 - a. İslamiyetten sonra Türk Eğitim Tarihi
 - i. Karahanlılar
 1. Türklerin İslamiyete girişini kolaylaştıran sebepler
 2. Bir eğitim kurumu olarak medreseler

6. **Hafta:**

- a. Fârâbî'nin Türk Eğitim Tarihindeki yeri
 - i. Fârâbî'nin eğitime ilişkin görüşleri
 - ii. Fârâbî'nin araştırma yöntemlerine ilişkin görüşleri
 - iii. Hükümdârın siyasi eğitimine ilişkin görüşleri
- b. İbn Sînâ Türk Eğitim Tarihindeki yeri
 - i. İbn Sînâ'nın tıp bilimine katkıları ve tıp biliminin düzenlenmesi
 - ii. İbn Sînâ'nın ahlâk ve fazilet eğitimine ilişkin görüşleri
 - iii. İbn Sînâ'nın eğitime ve bilime verdiği önem
 - iv. İbn Sînâ ve çocuk eğitimi
 - v. İbn Sînâ ve beden eğitimi
 - vi. İbn Sînâ'nın eğitim öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri

7. **Hafta:** *Vize haftası dolayısıyla ders yapılamayacaktır.*

8. **Hafta:**

- a. Balasagunlu Yusuf'un Türk Eğitim Tarihindeki yeri, Kutadgu Bilig ve eğitim anlayışı
- b. Kaşgarlı Mahmut ve Divan-ı Lugât'ıt Türk
- c. Ahmet Yesevi ve Divân-ı Hikmet
- d. Edib Ahmet Yüknekî ve Atabet'ül Hakâyık

9. **Hafta:** Ön Asya: Selçuklularda eğitim

- a. Atabeklik kurumu
- b. Ahilik ve Bağcıyan-ı Rûm
- c. Medreseler
- d. Selçuklularda örgün ve yaygın eğitim
- e. Selçuklularda yaşamış büyük Türk âlimleri
 - i. Nizâm'ül Mülk, Gazzâlî, M. Mevlânâ Celâlettin, Ahi Evran, Ömer Hayyam, Âşık Paşa, Hacı Bektâş-ı Velî, Yunus Emre

10. **Hafta:** Osmanlılarda eğitimin genel özellikleri

- a. Kuruluşundan ilk yenileşme hareketlerine kadar eğitimin özellikleri

- b. Bed' -i Besmele Merâsimi, Âmin Alayı, mürekkep yalama
- c. Osmanlı'da ilk medrese
- d. Fâtih Sultan Mehmet'in kurduğu medreseler
- e. Kânunî Sultan Süleyman'ın yaptırdığı medreseler
- f. Osmanlı eğitim kurumlarından medreselere genel bakış
- g. Klasik Osmanlı medrese düzeni ve medrese dereceleri
- h. Medreselerin etkinliği nasıl ortaya çıkıyor?
- i. Medreselerin bozulma nedenleri
- j. Medrese sisteminin 20. yy eğitimiyle karşılaştırılması
- k. Osmanlı eğitim kurumları içerisinde saray eğitim kurumları
 - i. Enderûn Mektebi
 - ii. Yaygın eğitim kurumları
- l. Vakıfların Türk Eğitim Tarihindeki yeri

11. Hafta:

- a. Osmanlı Eğitim Sistemine etki eden ilmî eserler ve başlıca ilimler
 - i. Kâbusnâme
 - ii. Gülistan ve Bostan
 - iii. Tarîk'ul Edeb
 - iv. Târîkat-ı Muhammediyye
 - v. Ahlâk-ı Alâî
 - vi. Keşfüzzünûn, Cihannüma, Mîzân'ül Hak
 - vii. Koçibey Riyalesi
 - viii. Kûnh'ül ahbâr
 - ix. Âsafnâme
 - x. Nâimâ
 - xi. Marifetnâme
 - xii. Nâbî Divânı
 - xiii. Devlet Adamına Öğütler

12. Hafta:

- a. Lale Devri zihniyet değişikliği (eğitimde yenileşme hareketleri)
 - i. Bu dönemin eęitiminin temel özellikleri
 - ii. Yenileşme döneminde açılan askerî okullar ve sivil okullar
- b. Tanzimat Dönemi
 - i. Tanzimat Dönemi eęitiminin temel özellikleri
 - ii. Tanzimat Döneminde özel öğretim, azınlık ve yabancı okullar
 - iii. Öğretmen yetiştirme politikaları
- c. Meşrutiyet Dönemi
- d. II. Abdulhamit Dönemi

13. Hafta:

- a. Kurtuluş Savaşı
 - i. Millî uyanış ve örgütlenmeye öğretmenlerin katkısı
 - ii. Cephede öğretmenler
- b. Cumhuriyet Dönemi
 - i. Tevhîd-i Tedrîsât
 - ii. İnkılaplara genel bakış
 - iii. Eęitimde laikleşme
 - iv. Harf İnkılabı
 - v. Türkiye Cumhuriyetinde Azınlık Okulları

14. Hafta: Genel Deęerlendirme, Dönemin özeti, geribildirimi ve özeleştirisi

Deęerlendirme (Puanlamaya dâhil olanlar) :

Vize: Vize sınavı not ağırlığında yasal ölçü geçerlidir. Vize haftasına kadar işlenen bütün konular sorumluluk dâhilindedir. Vize notunun %50'sini ödev notu oluşturacaktır.

Final: Dönem boyunca işlenen bütün konuları kapsayacaktır. Final sınavı not ağırlığında yasal ölçü geçerlidir.

*Dönem sonu not ortalaması vize ve finalden alınan notlar ile belirlenecektir.

Gereklilikler :

Derse katılım zorunludur.

Ders hakkında verilecek belgeler www.osmansezgin.com sitesinden yayınlanacaktır. Belgeleri takip etmek öğrencinin sorumluluğundadır.

Tavsiye Edilen Kitaplar ve Faydalanılacak Kaynaklar:

- ψ Osman Sezgin, Türk Eğitim Tarihi Dersi Notları.
- ψ Osman Ergin, Türk Maarifi Tarihi
- ψ Yahya Akyüz, Türk Eğitim Tarihi
- ψ Erol Güngör, Tarihte Türkler
- ψ Mehmet Niyazi Özdemir, Türk Devlet Felsefesi
- ψ Mehmet Niyazi Özdemir, Türk Tarih Felsefesi.
- ψ Yusuf Has Hacib, Kutadgu Bilig
- ψ Halide Edip Adıvar, Türkiyede Şark-Garp ve Amerikan Tesirleri
- ψ Yahya Kemal Beyatlı, Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım
- ψ Sait Başer, Kutadgu Bilig’de Kut ve Töre
- ψ Mümtaz Turhan, Kültür Değişmeleri